

ПДВ-2023: ПІДВОДИМО ПІДСУМКИ

ВЕБІНАР ДЛЯ ПРЕДСТАВНИКІВ БЮДЖЕТНИХ ТА КОМУНАЛЬНИХ УСТАНОВ

Сергій Дробоття
редактор рубрики ІТС
«ПДВ: правила оподаткування та облік»
21 грудня 2023 року

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

ПИТАННЯ, ЯКІ БУДУТЬ РОЗГЛЯНУТІ

1. Безоплатне постачання товарів/послуг, в тому числі надання благодійної допомоги: база оподаткування, пільги та спеціальні «воєнні» правила;
2. ПДВ на «умовний» продаж: коли нараховують/не нараховують, складання та реєстрація в ЄРПН зведених податкових накладних;
3. Порушення граничних строків реєстрації ПН/РК в ЄРПН: відповідальність, наслідки для контрагентів;
4. Блокування реєстрації ПН/РК в ЄРПН: критерії ризиковості платника та ризиковості операції, ознаки безумовної реєстрації, критерії позитивної податкової історії платника, Таблиця даних платника, «грудневі» зміни в порядку зупинення реєстрації, тощо;
5. Розблокування реєстрації в ЄРПН: що для цього слід зробити, відображення в обліку контрагентів заблокованої/розблокованої ПН;
6. Податковий кредит: документальне підтвердження, застосування правила «365 днів» на прикладах;
7. Коригувальні операції в обліку ПДВ: зміна вартості, кількості, номенклатури тощо;
8. ПДВ-звітність: склад, терміни подання, сплата податку та відповідальність платників;
9. Типові помилки в обліку ПДВ: недоплата, переплата, ППР, штрафні санкції;
10. Повернення переплати/бюджетне відшкодування/повернення коштів з рахунку в СЕА ПДВ: в чому різниця;
11. Готуємося до річного перерахунку-2023: хто і коли його проводить, відображення в декларації з ПДВ.

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

БАЗА ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ: ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА

Постачання придбаних
товарів/послуг

**Не нижче ціни придбання таких
товарів/послуг***

Постачання самостійно
виготовлених
товарів/послуг

Не нижче звичайних цін*

** Мінімальну базу оподаткування ПДВ не застосовують при продажу товарів (послуг), ціни на які підлягають державному регулюванню; продажу газу, який постачається для потреб населення; продажу електричної енергії, ціна на яку склалася на ринку електричної енергії.*

Постачання необоротних
активів

**Не нижче балансової (залишкової) вартості за
даними бухгалтерського обліку, що склалася
станом на початок звітного (податкового) періоду
(у разі відсутності обліку необоротних активів -
виходячи із звичайної ціни)**

КОШТИ, ЩО НЕ ВКЛЮЧАЮТЬСЯ ДО БАЗИ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ

- ✓ Виплата контрагентом суми неустойки (штраф, пеня, втрати від інфляції, 3 % річних);
- ✓ Отримання субсидій, поточних трансфертів, дотацій (якщо таке отримання коштів не пов'язане із постачанням товарів/послуг);
- ✓ Помилкове надходження на банківський рахунок коштів від особи, із якою відсутні будь-які договірні відносини;
- ✓ Фінансова допомога, банківський кредит;
- ✓ Отримання гарантійного внеску, який підлягає обов'язковому поверненню.

Зверніть увагу! Отримання таких коштів на банківський рахунок платника не призводить до необхідності нарахування ПЗ з ПДВ.

БЕЗОПЛАТНЕ ПОСТАЧАННЯ ТОВАРІВ

Безоплатно надані товари - це:

- товари, що надаються згідно з договорами дарування, іншими договорами, за якими не передбачається грошова або інша компенсація вартості таких товарів чи їх повернення, або без укладення таких договорів;
- товари, передані юридичній чи фізичній особі на відповідальне зберігання і використані нею.

(пп. 14.1.13 ПКУ)

Зверніть увагу! При проведенні операції з безоплатного постачання товарів податкові зобов'язання нараховують ДВІЧІ: перші - виходячи із ціни продажу (**0 грн**), другі - **виходячи із різниці між мінімальною базою оподаткування та ціною «продажу»**.

БАЗА ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ: БЕЗОПЛАТНЕ ПОСТАЧАННЯ ТОВАРІВ/ПОСЛУГ

Безоплатне постачання товарів/послуг

Якщо місце постачання товарів на митній території України -
виникає об'єкт оподаткування ПДВ

Нараховують податкові
зобов'язання, складають дві ПН

Перша ПН (звичайна)

База оподаткування –
ціна безоплатного постачання
(«продажу») **0 грн**

Друга ПН (покупцю не видається, ТП «15»)

База оподаткування – різниця між ціною
придбання (звичайною ціною для
виготовлених товарів) та ціною «продажу» (0)

БЕЗОПЛАТНЕ ПОСТАЧАННЯ ТОВАРІВ/ПОСЛУГ: ВИНЯТКИ

«Не вважаються операціями з постачання товарів/послуг операції з безоплатної (без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації) передачі/надання товарів та послуг ЗСУ, Нацгвардії, СБУ, МВС тощо для потреб забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, а також на користь центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, сил цивільного захисту та/або закладів охорони здоров'я державної, комунальної власності, та/або структурних підрозділів з питань охорони здоров'я».

(абзац четвертий п.32¹ підрозділу 2 розділу XX ПКУ)

ПІЛЬГОВІ ОПЕРАЦІЇ БЛАГОДІЙНОЇ ДОПОМОГИ

«Звільняються від оподаткування операції з надання благодійної допомоги, зокрема безоплатне постачання товарів/послуг благодійним організаціям, утвореним і зареєстрованим відповідно до законодавства, а також надання такої допомоги благодійними організаціями набувачам (суб'єктам) благодійної допомоги відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації.

Під безоплатним постачанням слід розуміти постачання товарів/послуг благодійним організаціям та набувачам благодійної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації. У разі недотримання умов, визначених цим підпунктом, такі операції оподатковуються на загальних підставах.

Благодійна допомога може надаватися у вигляді товарів, робіт, послуг, призначених для використання юридичними особами – її набувачами з метою провадження діяльності за цілями, передбаченими статтею 3 Закону України »Про благодійну діяльність та благодійні організації»» (пп.197.1.15 ПКУ)

ОБСЯГИ ПОСТАЧАНЬ ДЛЯ ОБОВ'ЯЗКОВОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ПЛАТНИКОМ ПДВ

- ❑ Особа, у якої протягом останніх 12 календарних місяців обсяг оподатковуваних операцій з постачання товарів/послуг перевищив 1 млн грн, підпадає під обов'язкову реєстрацію платником ПДВ.
- ❑ **ДПС вважає, що обсяг пільгових операцій також слід враховувати в загальному обсязі оподатковуваних операцій (?)**
- ❑ Операції із благодійної допомоги звільняються від оподаткування ПДВ, але:
 - ✓ із 17.03.2020 року по останній місяць карантину (30.06.2023 р.) обсяг операцій із благодійної допомоги не впливав на обсяг операцій для обов'язкової реєстрації платником ПДВ (п.72 підрозділу 2 розділу ХХ ПКУ).
 - ✓ із 24.02.2022 року протягом періоду дії воєнного стану в Україні обсяг операцій із благодійної допомоги не впливає на обсяг операцій для обов'язкової реєстрації платником ПДВ (п.69.12 підрозділу 10 розділу ХХ ПКУ).
- ❑ Водночас благодійна організація має право добровільно зареєструватися платником ПДВ (якщо в цьому є сенс).

ПЗ НА «УМОВНИЙ ПРОДАЖ»

Нарахування ПЗ на «умовний продаж» - це свого роду компенсація суми ПДВ, яку було включено до ПК.

«Умовний продаж» визнають:

1. На підставі п.198.5 ПКУ - у разі використання придбаних або ввезених товарів/послуг/ необоротних активів в операціях, які:

- не є об'єктом оподаткування ПДВ;
- звільнені від оподаткування ПДВ;
- не є господарською діяльністю;
- проводяться в межах балансу для невиробничого використання;

2. На підставі п.199.1 ПКУ - у разі одночасного використання товарів/послуг/ необоротних активів в оподатковуваних та не оподатковуваних ПДВ операціях.

Також ПЗ на «умовний продаж» нараховуються у разі анулювання реєстрації платником ПДВ (за товарними залишками та основними засобами), у разі повернення зі спеціальної спрощеної системи оподаткування на загальну.

«УМОВНИЙ ПРОДАЖ»: ЗВЕДЕНА ПН

Зведена податкова накладна		
Складена на операції, звільнені від оподаткування		
Не підлягає наданню отримувачу (покупцю) з причини (зазначається відповідний тип причини)		

**Код ознаки зведеної ПН
(«1» або «2»)**

**Позначка «X» та тип причини: «08»,
«09» або «13»**

«1» - у разі нарахування податкових зобов'язань відповідно до п.198.5 ст.198 ПКУ, у тому числі після відновлення реєстрації платником ПДВ;

«2» - у разі нарахування податкових зобов'язань відповідно до п.199.1 ст.199 ПКУ (тобто одночасне використання товарів/послуг в оподатковуваних та неоподатковуваних операціях);

«УМОВНИЙ ПРОДАЖ»: ПОРЯДОК НАРАХУВАННЯ ПЗ

- ПЗ на «умовний продаж» нараховують лише у разі, якщо товари/послуги/необоротні активи було **придбано з ПДВ** і платник податку **має підстави для формування ПК**;
- У разі якщо платник ПДВ немає права на ПК (наприклад, постачальник не зареєстрував ПН в ЄРПН), то ПЗ на «умовний продаж» не нараховують;
- Ставка податку, за якою нараховують ПЗ на «умовний продаж», має відповідати ставці податку, із якою товари/послуги/необоротні активи було придбано та включено до ПК: 20%, 7 % або 14 %;
- ПЗ на «умовний продаж» відображають у «спеціальних» рядках 4.1, 4.2, 4.3 декларації в залежності від ставки (20%, 7% або 14 %).

«УМОВНИЙ ПРОДАЖ»: ВИНЯТКИ ДЛЯ НАРАХУВАННЯ ПЗ

«Не вважаються операціями з постачання товарів/послуг операції з безоплатної (без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації) передачі/надання товарів та послуг ЗСУ, Нацгвардії, СБУ, МВС тощо для потреб забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, а також на користь центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, сил цивільного захисту та/або закладів охорони здоров'я державної, комунальної власності, та/або структурних підрозділів з питань охорони здоров'я.

У разі використання в таких операціях придбаних з ПДВ товарів/послуг норми п. 198.5 ст. 198 ПКУ не застосовуються».

(абзац четвертий та п'ятий п.32¹ підрозділу 2 розділу XX ПКУ)

«УМОВНИЙ ПРОДАЖ»: ВИНЯТКИ ДЛЯ НАРАХУВАННЯ ПЗ

Починаючи з 24.02.2022 р. та протягом дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану не вважаються використаними в неоподаткованих ПДВ операціях, або в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку, та **норми п. 198.5 ст. 198 ПКУ не застосовуються** у випадку, якщо товари, придбані з ПДВ (як до запровадження правового режиму воєнного, надзвичайного стану, так і в період його дії):

- передані в державну чи комунальну власність, у тому числі на користь добровольчих формувань територіальних громад, а також надані на користь інших осіб для потреб забезпечення оборони України;
- знищені (втрачені) внаслідок дії обставин непереборної сили.

(п.32¹ підрозділу 2 розділу XX ПКУ)

ПІДТВЕРДЖЕННЯ ОБСТАВИН НЕПЕРЕБОРНОЇ СИЛИ

Орієнтовний порядок дій з метою фіксації знищення (втрати) ТМЦ або майна внаслідок дії обставин непереборної сили

1. Провести інвентаризацію.
2. Зібрати документи, які підтверджують придбання знищених, втрачених ТМЦ або право власності на знищене майно (договір, товарні накладні, витяг з реєстру, технічний паспорт тощо).
3. Зібрати документи, що можуть прямо чи опосередковано підтверджувати вартість пошкоджених/знищених товарів або майна (бухгалтерські довідки, баланс, акти оцінки тощо).
4. Звернутися до органів ДСНС, які мають скласти акт руйнування/пошкодження майна із зазначенням причини (обстріл, ракетний удар, пожежа тощо).
5. За можливості звернутися до місцевих органів влади, які можуть додатково підтвердити факт знищення/руйнування/ пошкодження ТМЦ або майна.
6. Здійснити всі можливі заходи з фіксації факту руйнування/ пошкодження майна (наприклад, фото- та відеозйомка).

ГРАНИЧНІ СТРОКИ РЕЄСТРАЦІЇ РК («-») В ЄРПН

Для **РК**, складених постачальником товарів/послуг до ПН, що складена на отримувача – платника податку, в яких передбачається зменшення суми компенсації вартості товарів/послуг їх постачальнику, граничний строк реєстрації – ***протягом 18 календарних днів з дня отримання такого РК покупцем.***

Зверніть увагу! ДПСУ рекомендує реєструвати такі РК («-») за загальними правилами (в залежності від дати складання), щоб не виник показник Σ Перевищ за звітний період, в якому РК буде зареєстрований із «запізненням» (ІПК ДФСУ від 21.05.2018 р. № 2231/6/99-99-15-03-02-15/ІПК).

НЕСВОЄЧАСНА/ВІДСУТНІСТЬ РЕЄСТРАЦІЇ: ШТРАФИ

(Пункт 90 підрозділу 2 Розділу XX ПКУ)

Тимчасово, протягом дії воєнного стану в Україні та шести місяців після місяця, в якому воєнний стан буде припинено або скасовано, штраф за порушення платниками ПДВ граничного строку, передбаченого пунктом 89 цього підрозділу для реєстрації ПН/РК в ЄРПН, встановлюється у розмірі:

ПН/РК	ПОРУШЕННЯ СТРОКУ РЕЄСТРАЦІЇ В ЄРПН	БАЗА НАРАХУВАННЯ ШТРАФУ	ТИМЧАСОВИЙ ШТРАФ	«СТАРИЙ» РОЗМІР ШТРАФУ
Переважає більшість ПН/РК	до 15 к.д.	Сума ПДВ, зазначена в ПН/РК	2 %	10%
	від 16 до 30 к.д.		5 %	20%
	від 31 до 60 к.д.		10 %	30%
	від 61 до 365 к.д.		15 %	40%
	366 к.д. і більше		25 %	50%
	Відсутність реєстрації		50 %	50 %

ШТРАФИ ЗА НЕСВОЄЧАСНУ РЕЄСТРАЦІЮ В ЄРПН: РОЗ'ЯСНЕННЯ ДПСУ

- Штрафи у розмірах, встановлених п.90 підрозділу 2 розділу ХХ ПКУ, застосовуються у разі порушення платником податку передбачених п.89 підрозділу 2 розділу ХХ Кодексу граничних строків реєстрації ПН/РК у ЄРПН **із датою складання, починаючи з 16 січня 2023 року.**
- При цьому порушення платником податку граничних строків реєстрації ПН/РК у ЄРПН, які припадають на період до дати набрання чинності Законом № 2876-ІХ (тобто застосовується до ПН/РК з **датою складання не пізніше 15 січня 2023 року включно**), тягне за собою накладання на такого платника податку штрафу у розмірах, встановлених п.120¹.1 ст.120¹ ПКУ.

(Пресслужба ДПСУ, опубліковано 03 березня 2023 р.)

НЕСВОЄЧАСНА /ВІДСУТНІСТЬ РЕЄСТРАЦІЇ: ШТРАФИ

ПН/РК	ПОРУШЕННЯ	БАЗА НАРАХУВАННЯ ШТРАФУ	РОЗМІР ШТРАФУ НЕ ЗМІНИВСЯ	
ПН/РК, складені на звільнені від оподаткування ПДВ операції	Несвоєчасна реєстрація в ЄРПН	Обсяг постачання (без ПДВ)	2%, але не більше 1020 грн!	
ПН/РК, складені на операції, які оподатковують ПДВ за ставкою 0%				
ПН/РК, за якими нараховано «компенсуючі» ПДВ-зобов'язання згідно п.198.5 та п.199.1 ПКУ	Відсутність реєстрації в ЄРПН		5%, але не більше 3400 грн!	
ПН на суму перевищення мінімальної бази оподаткування над фактичною ціною постачання товарів/послуг				

ЗУПИНЕННЯ (БЛОКУВАННЯ) РЕЄСТРАЦІЇ В ЄРПН

П.201.16 ПКУ

«Реєстрація податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних може бути зупинена в порядку та на підставах, визначених Кабінетом Міністрів України».

Постанова КМУ від 11.12.2019 р. № 1165

«Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних»

Наказ МФУ від 12.12.2019 р. № 520

«Про затвердження Порядку прийняття рішень про реєстрацію / відмову в реєстрації податкових накладних / розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних»

ЗУПИНЕННЯ (БЛОКУВАННЯ) РЕЄСТРАЦІЇ В ЄРПН

Після направлення ПН/РК на реєстрацію в ЄРПН та «технічної» перевірки *(відповідність формату, дійсність ЕЦП, актуальних даних про реєстрацію платниками ПДВ продавця/покупця тощо)* проводиться **АВТОМАТИЗОВАНИЙ МОНІТОРИНГ КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ РИЗИКІВ**.

Він складається із 4-х етапів:

ЕТАП 1. Перевірка на ознаки безумовної реєстрації ПН/РК (7 ознак, перелік наведено в п.3 Порядку № 1165);

ЕТАП 2. Перевірка критеріїв ризиковості платника ПДВ (8 критеріїв ризиковості платника, перелік наведено у додатку 1 до Порядку № 1165);

ЕТАП 3. Перевірка платника ПДВ на наявність позитивної податкової історії (9 критеріїв для визначення позитивної податкової історії, перелік наведено у додатку 2 до Порядку № 1165);

ЕТАП 4. Перевірка ризиковості здійснення операції (6 критеріїв ризиковості операції, перелік наведено у додатку 3 до Порядку № 1165).

РИЗИКОВИЙ ПЛАТНИК/РИЗИКОВА ОПЕРАЦІЯ

Отримано квитанцію про зупинення реєстрації ПН /РК

Причина: критерій ризиковості платника

В переважній більшості платника визнають ризиковим за 8-м критерієм: у органів ДПС наявна податкова інформація, яка стала відома у процесі провадження поточної діяльності під час виконання покладених на контролюючі органи завдань і функцій, що визначає ризиковість здійснення господарської операції, зазначеної в поданих для реєстрації ПН/РК.

Причина: інші критерії

Реєстрація зупинена за одним із шести критеріїв ризиковості операції, які наведено у додатку 3 до Порядку № 1165. Переважна більшість ПН/РК блокується саме у зв'язку із тим, що операція визнана ризиковою.

РИЗИКОВА ОПЕРАЦІЯ: РОЗБЛОКУВАННЯ РЕЄСТРАЦІЇ В ЄРПН

- У разі зупинення реєстрації ПН/РК в ЄРПН у зв'язку із ризиковістю операції платник **має право** (тобто це не є обов'язком) подати копії документів та письмові пояснення стосовно підтвердження інформації, зазначеної у ПН/РК, для розгляду питання прийняття **комісією регіонального рівня** рішення про реєстрацію/відмову в реєстрації в ЄРПН.
- Пояснення та копії документів в **електронній формі** платник подає протягом **365 календарних днів**, що настають за датою виникнення ПЗ, відображеного в ПН/РК (в період з 24.02.2023 р. по 01.08.2023 р. цей граничний термін не діяв).

ПОРЯДОК РОЗБЛОКУВАННЯ РЕЄСТРАЦІЇ В ЄРПН: АДМІНІСТРАТИВНА СКАРГА

- ☐ У разі, якщо платник не згодний з рішенням комісії регіонального рівня про відмову у реєстрації ПН/РК в ЄРПН він може **оскаржити це рішення в адміністративному порядку** до комісії центрального рівня (ДПС України) протягом **10 робочих днів** (п.56.3 ст.56 ПКУ).
- ☐ Скарга на рішення про відмову у реєстрації ПН/РК в ЄРПН розглядається комісією центрального рівня протягом **10 календарних днів (на період воєнного стану – 10 робочих днів)** з дня отримання такої скарги. Термін розгляду скарги не може бути продовженим (пп.56.23.3 ст.56, пп.69.9 п.69 підрозділу 10 розділу XX ПКУ).
- ☐ Рішення про відмову у реєстрації ПН/РК в ЄРПН, в тому числі після адміністративного оскарження, може бути оскаржене в суді.

